

COMMISSIE DUURZAAMHEID

NIEUWSBRIEF 4

Groene kerk

Hierbij ontvangt u de 4^e nieuwsbrief van de commissie duurzaamheid. Hierin kunt u info lezen over onderwerpen die te maken hebben met duurzaamheid en over onze activiteiten.

Jaarlijkse Digitale Schoonmaakdag – 16 maart

Niemand bewaart de papieren post van de afgelopen tien jaar, maar het is niet ongewoon om tien jaar aan e-mails te laten rondzwerven in een inbox. Ook die digitale briefjes nemen fysieke ruimte in, want de meeste e-mail wordt bewaard in de cloud. Dit zorgt voor een enorm energieverbruik. Zo'n 2 tot 4 procent van de wereldwijde CO2-uitstoot wordt volgens schattingen veroorzaakt door internet. Wat kun je doen?

- Ruim je inbox regelmatig op, ook de "verzonden items" en de andere mappen
- Meld je af voor nieuwsbrieven die je niet (meer) wilt ontvangen
- Druk niet op "allen beantwoorden" als dat niet noodzakelijk is
- Wees spaarzaam met CC. Niet iedereen hoeft alle mails te ontvangen
- Leeg je prullenbak!

Land van Ons is een burger-coöperatie die op 30 september 2019 werd opgericht om de biodiversiteit op landbouwgrond te vergroten. Iedereen kan meedoen, want het landschap is van ons allemaal. Door met elkaar eigenaar te worden kunnen we zelf voor verandering zorgen.

Waarom Land van Ons?

Bij biodiversiteit denkt vrijwel iedereen direct aan de natuur. Maar het grootste deel van de Nederlandse grond is landbouwgrond en daar is het verlies van biodiversiteit ten opzichte van 60 jaar geleden het grootst. Daarom richt Land van Ons zich bewust op de landbouwgebieden.

Als coöperatie koopt Land van Ons landbouwgrond namens de deelnemers. Op dit land herstellen ze de biodiversiteit en het landschap. Pachters kunnen rendabel boeren.

Hun ambitie

Land van Ons moet de basis worden voor een nieuwe 'ecologische hoofdstructuur', maar dan voor landbouwgrond. Zij willen een zo natuurlijk mogelijk, kleinschalig landschap in plaats van productieweides en -akkers.

Samen met de boer maken ze duurzame keuzes in wat betreft het gewas, de manier van beplanten, de inrichting en het beheer van de akkers. Op deze manier ontstaan weer meer plekken waar een rijk bodemleven is en beschutting voor allerlei soorten planten, dieren en insecten. Door de akkers te voorzien van bomen, hagen en struwelen wordt ons landschap diverser en kun je je weer verwonderen over wat je ziet.

Hun ambitie is groot: in 10 jaar tijd willen we door aankopen bijdragen aan een nieuwe ecologische hoofdstructuur van 300.000 hectare, oftewel 15% van de Nederlandse landbouwgrond en hier het leven laten terugkeren! Een grote opgave, maar niet onmogelijk als iedereen helpt om (vierkante) meters te maken!

Meedoen is makkelijk. Er zijn inmiddels al meer dan 30.000 deelnemers. Ben jij de volgende?

Meer info en aanmelden om mee te doen op

<https://landvanons.nl/>

Film en lezing

Op 17 januari keken we met zo'n veertig aanwezigen naar de film "**Vogels kun je niet melken**" van Barbara Makkinga. Het is een film, die het dilemma bloot legt van boeren, die moeten kiezen tussen aandacht voor natuur of een rendabele bedrijfsvoering. Filmmaker Barbara Makkinga studeerde aanvankelijk geneeskunde en na haar doctoraal merkte ze, dat ze wel in mensen

geïnteresseerd is, maar niet in pillen.

Ze is toen de filmacademie gaan doen. Na haar afstuderen in 2004 kreeg ze de mogelijkheid om een documentaire te maken over oeuvre-winnaars van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Eén van hen was de trekvogel-ecoloog Theunis Piersma. Hij deed op dat moment onderzoek naar grutto's. Dat fascineerde haar en ze is zijn onderzoek altijd blijven volgen.

Jaren later wilde ze die grutto's - een verdwijnende vogelsoort in Nederland - een filmverhaal geven. Daardoor kwam ze bij boer Bote de Boer uit Tjerkwerd terecht. De film laat het leven zien van het boerengesin in de boerderij, en van de koeien en grutto's in de wei. Het levert prachtige beelden op, bijvoorbeeld van Bote, die al "grutto-grutto"-roepend over zijn land loopt, waar grutto's hem herkennen en antwoorden. Maar ook van de spanningen in het gezin: de zonen van Bote willen liever dat er meer aandacht uitgaat naar het bouwen van een nieuwe stal en naar meer liters melk en minder inspanningen voor die "vogeltjes".

Tragisch om te zien hoe de verschillende belangen botsen en niet samen lijken te kunnen gaan. De Rabobank, de politiek, ze spelen allemaal een rol. De spanning in deze film wordt er goed ingehouden, want hoe gaat het aflopen met de bouw van de nieuwe stal? Daar komt uiteindelijk een oplossing voor, maar je zou willen dat het een meer universele oplossing is, die zowel boeren als grutto's uiteindelijk een goede toekomst geeft. Daarover werd na afloop nog flink gediscussieerd.

Een korte maand later was er een **vervolg op deze film**. Op 10 februari hield Jeroen Onrust, tot voor kort ecoloog bij de vakgroep van Theunis Piersma, een lezing over zijn promotie-onderzoek naar het belang van regenwormen voor weidevogels en de vruchtbaarheid van agrarisch land. Je zou van tevoren niet denken dat regenwormen een zo boeiend onderwerp is.

Ze zijn een belangrijke voedselbron voor weidevogels. Jeroen onderscheid drie soorten wormen: bodemwormen (grijze wormen), pendelaars en strooiselwormen (rode wormen).

De grijze wormen blijven veelal in de diepte. De rode wormen leven in de toplaag van de bodem en breken organisch materiaal af. Alle wormen samen zorgen met hun gegrave en het omzetten van organische stoffen voor een goede structuur van de bodem. Om te onderzoeken hoe groot het verschil is tussen kruidenrijke of monocultuur-graslanden, bouwde hij een speciaal karretje, waarmee hij zichzelf 's nachts voortduwde over Friese weilanden om wormen te tellen. Het blijkt dat er meer grijze wormen in een gemiddeld Fries weiland leven dan rode wormen

(75% tegenover 25%), maar dat vooral rode wormen op het menu staan van de weidevogels. Je zou dus graag veel rode wormen willen in de voedselgebieden voor weidevogels.

Uit Jeroens onderzoek komt naar voren dat intensieve veehouderij (en raaigraslanden) funest is voor een goede wormenstand. Jeroen deed diverse deelonderzoeken om te kijken hoe je de hoeveelheid rode wormen kunt bevorderen. Zo keek hij bijvoorbeeld naar het effect van bemesting. Rode wormen groeien niet alleen beter op vaste stalmest (in tegenstelling tot geïnjecteerde drijfmest), maar door die vaste stalmest ontstaat vanzelf een natuurlijk ecosysteem. Er komen daardoor nutriënten vrij en de bodem blijft vochtig, waardoor er een hogere grasproductie ontstaat. Een win-win-situatie voor zowel boeren als vogels!

Al met al is de bodem, het graslandbeheer door boeren en de aanwezigheid van weidevogels en wormen een complex systeem, waar eigenlijk nog heel veel meer onderzoek naar moet gebeuren. Het is dan ook jammer, dat in deze tijd van noodzakelijke veranderingen in de landbouw, daar maar moeizaam geld voor uitgetrokken wordt.

WOENSDAG 25 JUNI – 19.00 uur VAN AKKERLAND NAAR LANDGOED

Bram Luten heeft 20 jaar geleden het roer omgegooid en zijn bouwland in Linde met 180.000 bomen beplant. Het is nu een prachtig landgoed met veel fruitbomen, eiken, berken, beuken, linden, sparren en nog veel meer. Wij maken een wandeling over het terrein en krijgen uitleg hoe dit alles ontstaan is. Adres: Linderweg 5 Linde. Inloop en koffie vanaf 19.00 uur. Wandeling start. 19.45 uur. Opgave: duurzaamheid@deontmoetingskerk.nl

